10/6/90

కన్నెలక్క!

తుమ్మల శ్రీనివాసరావు

ఊరంతా కోలాహలంగా ఉంది...

కన్నెలక్క జాతర తాలూకు కోలాహలంతో పిల్లలూ, పెద్దలూ, ఆడా ,మగా, బీదా బిక్కీ అంతా ఆనందంగా పాల్గొంటున్నారు.

ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే ఊరంతా ఉత్సాహం పెల్లుబికిపోయింది. సమయం సాయంత్రం ఏడు గంటలు... వాతావరణం చల్లగా ఉంది. పున్నమి చంద్రుడు లోకాన్ని తన చల్లని వెన్నెలతో నిద్రబుచ్చడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు.

పసుపు నీటిలో జలకాలాడి మెడలో వేప మండలూ ముఖాన చారెడంత కుంకుమ బొట్లతో 'బలి పశువుల్లా' నడుస్తున్నాయి మేకపోతులు, పొట్టేళ్ళు, కోడిపుంజులు.

వీటన్నిటి మధ్యలో గంభీరంగా ఒక్కో అడుగూ వేస్తోంది బలిమేక .

పన్నెండు సంవత్సరాలకొకసారివస్తుంది కన్నెలక్క జాతర. ఆ జాతర వచ్చిందంటే ఆ ఊరి జనం గుండెల్లో మల్లెలు వర్షిస్తుంటే, కన్నెపిల్లల గుండెల్లో మాత్రం రైళ్ళు పరిగెడతాయి. కారణం...

జాతర జరిగే సంవత్సరం నుంచీ మళ్ళీ జాతర వచ్చే పన్నెండు సంవత్సరాల వరకు ఎవరో ఒక కన్నెపిల్ల కన్నెలక్కగా మిగిలిపోతుంది... ఇదో వింత ఆచారం.

పన్నెండవ సంవత్సరం ఆరంబడిన మొదటి పౌర్ణమినాడు బలులు సంబరాలు మొదలైన కార్యక్రమాలు పూర్తిచేసి అమ్మవారి కానుకలతో కొన్న బలిమేకను ఆ ఊరి మీద వదిలి పెడతారు. వదలిన పౌర్ణమి నుంచీ సరిగ్గా పన్నెండవ పౌర్ణమి లోపు ఎవరో ఒక కన్నెపిల్ల ఆ బలిమేకను స్వచ్ఛందంగా ముందుకు వచ్చి అమ్మవారి ఆలయంలో బలి చేయాలి. అలా బలితీసుకున్న కన్నెపిల్ల ఆ పన్నెండు సంవత్సరాలూ కన్నెలక్క దేవతగా పూజలందుకొంటుంది. కానీ ఆమె ఆ రోజు మొదలుకొని జీవితాంతం పురుషుని రూపం సైతం చూడరాదు. ఒకవేళ విధి వక్రించి అలాటిదేదైనా జరిగితే ఆ ఊరి ప్రజలు కన్నెలక్కను రాళ్ళతో కొట్టి ప్రాయశ్చిత్తం చేస్తారు.

ఒకవేళ ఏ కన్నెపిల్లా స్వచ్ఛందంగా ముందుకు వచ్చి బలియివ్వకపోతే పన్నెండవ పౌర్ణమినాడు బంతి పెడతారు. అంటే ఆ ఊళ్ళో ఉన్న కన్నెపిల్లలందర్నీ గుడి ఆవరణలో వరుసగా నిలుచోబెట్ట వారి మెడలో వేప, రావి ఆకులు వెళ్ళాడ దీస్తారు. ఊరేగింపుతో వచ్చిన బలిమేక ముందుగా ఎవరి మెడలో ఆకుల్ని తింటే వారిని తమదేవతగా గుర్తించి ఆమె చేత బలిమేక మెడనుతెగనరికిస్తారు.

....అందుకే ఆ ఊరి కన్నెపిల్లల గుండెల్లో రైళ్ళు పరుగెడతాయి. .....ఈ జాతర పేరుతో దుర్మార్గాలు జరిపించే పెద్దలుకూడా ఉన్నారు.

''ప్రస్తుతం గడిచిన పన్నెండు సంవత్సరాలకూ 'కన్నెలక్క' పార్వతి! వెంకట్రాయుడి చెల్లెలు.

★ ★

పాతికేళ్ళ కోడెవయస్సుతో మహాబలిష్టంగా కండలు తిరిగి ఉట్టిపడే మగసిరిలో చాలా అందంగా ఉంటాడు కృష్ణమూర్తి. వెంకట్రాయుడికి బద్ద శత్రువు రాజకీయంగా కుటుంబపరంగా....

ఒకరి ఇంటిమీద వాలిన కాకి మరొకరి ఇంటిమీద నుంచి కూడా ఎగురదు. కానీ, ఈ పగా ప్రతీకారాలేవీ వెంకట్రాయుడి చెల్లెలు పార్వతి కృష్ణమూర్తుల మధ్య ప్రేమ జనించకుండా ఆపలేకపోయాయి.

విషయం తెలిసిన వెంకట్రాయుడు అగ్గిమీద గుగ్గిలమైనా కృష్ణమూర్తికి ఉన్న హంగు, మందిబలం, పలుకుబడి చూసి అతన్నేం చేయలేక నిస్సహాయంగా ఊరుకున్నాడు. శారీరకంగా కృష్ణమూర్తిని ఎదిరించలేనన్న విషయం అతనికి తెలుసు.

కానీ.... ''మనిషిలోని అహం అనేది అతన్ని పరిస్థితులను బట్టి ఆత్మహత్యకైనా పురికొల్పొచ్చు, తెగింపు కన్నా మార్గం చూపొచ్చు. వెంకట్రాయుడి విషయంలో రెండోదే జరిగింది. క్షణక్షణం అతనిలో రగులుతున్న పగకు కొత్త రూపు కల్పించింది కన్నెలక్క జాతర.

తల్లిదండ్రులు చనిపోయాక మిగిలిన చెల్లెలు, వందెకరాల మాగాణీ యాభై ఎకరాల కొబ్బరితోట, ఇంకా మిగతా ఆస్తి.... చెల్లెలి పెళ్ళి చేస్తే తనకు మిగలేదెంత ? అన్న ఆలోచనలలో నిత్యం వేగిపోయే వెంకట్రాయుడికి కన్నెలక్క జాతర ఇచ్చిన సమాధానం ''ఒక్క దెబ్బకు రెండు పిట్టలు'' అనిపించింది.

ఆ రోజు పౌర్ణమి కన్నెపిల్లలు స్వచ్ఛందంగా బలి ఇవ్వడానికి ఆఖరిరోజు.... సమయం తెల్లవారుఝామున మూడు గంటలు... తెల్లవారితే ''బంతి'' పెడతారు.

గుంబనంగా నవ్వుకుంటూ కుర్చీలోంచి లేచాడు వెంకట్రాయుడు.

★★

ప్రాతః కాలంలోనే గుడి ఆవరణలోకి వెళ్ళిన గణాచారికి తెగిపడిన బలిమేక తల ఆ పక్కనే స్పృహతప్పి పడిఉన్న పార్వతి కనిపించారు. అంతే జరిగిందేమిటో తెలుసుకోక పోయినా అప్పటినుంచి కన్నెలక్కగా మార్చేశారు పార్వతిని ఆ ఊరిప్రజలు.

జరిగింది తెలుసుకున్న కృష్ణమూర్తి పిచ్చివాడైపోయాడు...

పార్వతికి మాట పోయింది... కాదు తనే మాట్లాడ్డం మానేసింది.... అది దైవత్వం అన్నారు ఆ ఊరి ప్రజలు.

నిశ్చితంగా నిద్రపోయాడు వెంకట్రాయుడు.

రోజులు దగ్గర పడుతున్నాయ్.... ఎవరికో ఎవరికీ తెలియదు...

బంతి పెట్టడానికి ఇంకా వారం రోజులు మాత్రం మిగిలి ఉంది.

వెంకట్రాయుడి చేతిలో చుట్టతో బాటు మనసు కూడా దహించుకుపోతోంది. పైకి చాలా ప్రశాంతంగా కనిపిస్తున్నాడు. తుఫాను రాబోయే ముందరి ప్రశాంతత అది.

''చిన్న రాయుడూ!.... వెంకట్రాయుడి గొంతు మృదువుగా పిలిచింది. గదిలో ఏదో పని చూసుకుంటున్న చిన్నరాయుడు ఒక్క గంతులో వచ్చాడు తండ్రి దగ్గరకు ''ఏవిటి నాన్నగారూ!'' అంటూ....

''ఈ రోజు కాస్త పట్నం వెళ్ళారి బాబూ నాలుగు రోజులు పనుంది పట్నంలో అంటూ పని పురమాయించాడు వెంకట్రాయుడు.

చిన్నరాయుడు ఆలోచనలో పడ్డాడు... అతనికి ఎందుకో బాధగా ఉంది. రేపు తప్పకుండా కలుస్తానని బంగారికి మాటిచ్చాడు. కానీ ఇప్పుడిలా ఏం చేయాలో పాలుపోవడంలేదు. అసలు బంగారిని విడిచి నాల్రోజులు వెళ్ళాలంటేనే మనసు అదోలా అయిపోతోంది. కానీ తప్పదు, అది తండ్రి ఆజ్ఞ.

మనసులో ఏదో వెలితిగా ఉన్నా తప్పక బయలుదేరాడు పట్నానికి చిన్నరాయుడు.

వాతావరణం అంతా గంభీరాన్ని సంతరించుకుంది. వెంకట్రాయుడు సుతారంగా చాలా నెమ్మదిగా లంకపొగాకు పాయల్ని చీలుస్తున్నాడు. ఓ పక్క పులిరాజు... మరో ప్రక్క వెంకటేశం... భర్తని దొరగారు ఎందుకు పిలిపించారో నన్న ఆతృతతో భర్త వెనుక నుంచున్న సీతాలూ, ఆమె వెనుక బంగారి.

అందరిలోనూ ఉన్న ఉత్కంఠం వెళ్ళగొడుతూ ఖంగున మ్రోగింది వెంకట్రాయుడి కంఠం.

''.........ఏరా ఎంకటేసూ నీ కూతురి పెళ్ళి సెయ్యవేట్రా'' చీల్చిన పొగాకు పాయకు ఆయి పడుతూ నెమ్మదిగా అడిగాడు.

''చేతులు తిర్క ఊరుకున్నానయ్యా, పై వచ్చే ఎండలికి చేద్దామని'' చేతులు నులుముకుంటూ బేల చూపులు చూశాడు వెంకటేశం.

''చేతులు తిరగలేదా? అందుకేనేట్రా నీ పిల్లదాన్ని మా ఇంటిమీదకు ఎగదోశావ్''ఉన్నట్టుండి వెంకటేశం నెత్తిన పిడుగు విసిరినట్టు అన్నాడు వెంకట్రాయుడు.

''బాబయ్యా... భయం భయంగా రాయుడి వంక చూస్తూ విషయం అర్థం కాక స్థాణువులా నిలబడిపోయాడు వెంకటేశం.

చిన్నరాయుడు బంగారిల విషయం చూచాయగా తెలిసిన సీతాలు కాళ్ళు వణకడం ప్రారంభించాయి.

అంతా నిశ్శబ్దం ఆవరించుకుంది.

ఆ నిశ్శబ్దాన్ని భంగపరుస్తూ వెంకట్రాయుడి గొంతు ''ఎంకటేశం'' ఇయన్నీ ఎందుకురా! ఏదో చిన్న పిల్లలు తెలీక ఏదో జరిగిపోయింది. నాల్రోజులు పైమిత్తన్నాను మా వాడు ఊర్నుండి తిరిగొచ్చే లోపల ఈ ఊలొదిలి ఎల్లిపోవాల... లేకపోయిందనుకో ఈ పాలి కన్నెలక్క నీ కూతురేరా!

... వెంకటేశం మెదడు మొద్దుబారి పోయింది. నీరసంగా అక్కడినుండి కదిలారు ఆ ముగ్గురూ.

★★

గుడిసెకు చేరుకుని భార్యద్వారా విషయం తెలుసుకున్న వెంకటేశానికి కోపంగానీ, బాధగానీ వేయలేదు. నిలువెల్లా నిర్లిప్తత ఆవరించింది. గొంతు పెగల్చుకుని ఒకే ఒక్క మాటన్నాడు కూతురితో.

''అందని పండును కోరుకున్నావ్ తల్లీ'' బెగెల్లిపోదాం ఈ ఊరి నుండి నేపోతే నీ బతుకు బుగ్గయిపొద్ది''

తండ్రి ఆట ఆ మాటలు వినేసరికి బంగారిలో ఒక్కసారిగా తెగింపు చోటుచేసుకుంది. ఆమెకు చిన్నరాయుడి మీద ఉన్న అపారమైన నమ్మకం ఊరు విడవద్దంటోంది. ''చిన్నరాయుడు లేకుండా తను ఊరు విడవకూడదన్న నిర్ణయం ఆమె మనస్సులో పాతుకుపోయింది. ఆ క్షణానే ఓ స్థిర నిశ్చయానికి వచ్చింది బంగారి.

నిర్ణయం బంగారికి వదలి నిర్లిప్తంగా ఆకాశంకేసి చూస్తున్నారు వెంకటేశం సీతాలు.

బంగారి ''బలి మేకను'' బలితీసుకుందన్న విషయం విని చిన్నరాయుడు రక్తం చల్లబడిపోయింది. మొద్దుబారిన మెదడులో లీలగా నవ్వుతూ కనిపిస్తున్న తండ్రి రూపం...

చిన్నరాయుడికి వెంటనే ఏదో స్ఫురించింది... ఉన్న పళంగా ఊరికి బయలుదేరాడు.

హరిజన గూడెమంతా కోలాహలంగా ఉంది. అప్పటికే గిరిజనులు హరిజనులు చాలామంది వచ్చి బంగారికి ఎవరికి వారు పసుపు నీళ్ళ స్నానం చేయిస్తున్నారు.

చూస్తున్న సీతాలుకీ, వెంకటేశానికీ కడుపు తరుక్కుపోతోంది. కానీ ఏం చెయ్యలేని నిస్సహాయత.

పరుగులు తీస్తూ గూడెం వైపు వస్తున్న చిన్నరాయుడు గూడెంలో జరుగుతున్న తతంగం చూసి కుప్ప కూలిపోయాడు.

తెల్లవి చీరమీద చేయించుకున్న పూజల తాలూకు పసుపుమరకలతో జాలువారుతున్న రక్తం చారికలతో కాళికమ్మవారిలాగా వస్తున్న పార్వతి చేతిలో మూరెడు పొడుగున్న కత్తి మరో చేతిలో వెంకట్రాయుడి తల.

అన్ని సంవత్సరాలుపూజలందుకున్న ఆమె అలా అమ్మవారిలా ఆచారాన్ని మంటకలపి వీధిలోకి వచ్చేసరికి జనం వింత చూస్తున్నారు.

బంగారికి పసుపునీళ్ళ స్నానం చేయిస్తున్న ఆడంగులు, అపరకాళిలా వస్తున్న పార్వతిని చూసి మ్రాన్పడిపోయారు.

కుప్పకూలిన చిన్నరాయుడి రెక్క పట్టుకుని లేపింది పార్వతి. ఏం జరుగుతుందో అర్థంకాక వింతగా చూస్తున్నారు జనం. ఆ క్షణంలో ''కన్నెలక్క'' పురుషుణ్ణి పట్టుకుందన్న విషయం ఎవరూ పట్టించుకోలేదు.

పసుపు నీటిలో స్నానం చేసిన బంగారి పెళ్ళికూతురైంది. ఆమె మెడలో మెరుస్తున్న తాళి.

జనంలో కలకలం... తలో రాయి తీసుకుని ఆ వేపు దూకబోయారు.

''ఆగండి... '' ఆడపులిలా గర్జించింది పార్వతి.

ఊహించని ఆ ప్రళయ భీకరమైన గర్జనకు బంగా[రి] వేపు రాళ్ళతో లేచిన చేతులు కిందికి దిగిపోయాయి.

అంతా నిశ్శబ్దంగా మారిపోయింది.

పార్వతి మాత్రం పూనకం వచ్చిన దాన్లా ఊగి[పో]తోంది. ఆమెను ఆపడం ఎవరివల్లా కావడంలేదు. ఆమెకి అమ్మవారు పూనిందని గ్రహించారు ప్రజలు.

ఆమెకంఠం ఖంగుమంది.

''దేవతగా ఆన ఇస్తున్నాను. ఒక్క మనిషి మన[సు]లోనూ పవిత్రతలేని ఈ ఊళ్ళో... నాకు జాత[ర] జరగడానికి వీల్లేదు. ఒకవేళ జాతర చేస్తే ... కరు[వు] లొచ్చి పోతారు'' శాపం పెడుతున్నట్లుగా మారిం[ది] ఆమె గొంతు.

''ఈ రోజుతో ఈ ఊరికీ నాకు రుణం తీరి[పో]యింది'' అంటూండగా చేతిలోని కత్తి ఆమె మెడమీ[ద] వాలింది... అంతే క్షణకాలం నిశ్శబ్దం... గిలగిల కొ[ట్టు]కుంటున్న ఆమె శరీరం...

కానీ పార్వతికి బాధగా ఏ మాత్రంలేదు. పూన[కం] వచ్చినట్లు నటించి ఆ ఊరి జనంలో ఉన్న మూ[ఢన]మ్మకాన్ని తన శాపంతో పారద్రోలానన్న ఆనం[దం] ఆమెను మరోలోకంలోకి తీసుకెళ్ళిపోయింది.

కొత్త పొద్దు పక్షుల కిల[కి]రావాలు మొదలయ్యాయి. కన్నెపిల్లల మనస్సులో శాంతత

అమాయకత్వం,
మూర్ఖత్వంతో
కన్నెతనానికి
కళ్లెంవేయాలను,
కుంటే...
చివరకు ఆ
ఊళ్ళో ఏం
జరిగింది!?